

פרשת בראשית

שהרי מעלתו גדולה כל כך אשר כל העולם כולו לא נברא אלא בשבילו. אלא שאפשר לומר זה שאמר בראשית אין הכוונה בזה להראות גדולת משה אלא לרמז לנו מלת אמת כנוכר לעיל. לזה יצא בת קול ואמר כתוב יושר דברי אמת. מלת אמת רומז לנו ביושר דהיינו ברא" אלהים" את". ואז מוכח מבראשית אשר לא קם עוד כמשה שכל העולם לא נברא אלא בשביל משה:

(אמרי בנימין על המורה)

במדרש רבה פ' בא. שאל אבנימס הגרדי את רבותינו ארץ האיך נבראת תחילה. אמרו לו לך אצל יוסף הבנאי. הלך ומצאו וכו' אמר לו האיך נבראת הארץ תחלה. אמר לו נטל הקדוש ברוך הוא עפר מתחת כסא הכבוד וזרקו על המים ונעשית ארץ. וצורות קטנות שהיו בעפר נעשו הרים וגבעות עד כאן דברי המדרש. ויש לדקדק במדרש הזה הלא הגרדי לא שאל רק על הארץ האיך נבראת והוא השיב ללא שאלו במה שהשיב צורות קטנות שהיו בעפר נעשו הרים וכו' הרים וגבעות מאן דכר שמי'. ועוד קשה למה אמר האיך נבראת הארץ תחילה מה דייק בתיבת תחילה והוא אך למותר ואין לו ענין להשאלה. וכדי להבין דברי חכמים וחידותם נקדים מאי דאיתא בגמרא במסכת עבודה זרה דבשביל התורה מתקיימים שמים וארץ שנאמר

במסכת ראש השנה ביקש קהלת להיות כמשה יצא בת קול ואמר כתוב יושר דברי אמת לא קם עוד נביא כמשה. ותמוה. ויש לפרש דהנה איתא במדרש בראשית ברא אלהים הדא הוא דכתיב ראש דברך אמת. והכוונה כך הוא שהיה קשה להמדרש למה לא אמר בראשונה ברא אלהים אלא אמר בראשית כדי לרמז בראש דבריו אמת דהסופי תיבות בראשית" ברא" אלהים" הם אמת. והנה הסופי תיבות ברא" אלהים" את" הם גם כן אמת. והסדר הזה הוא ביושר. נמצא דרומז לנו מלת אמת ביושר ובהיפך. והנפקותא בזה על דרך שאמרו חכמינו ז"ל בראשית ולא אמר בראשונה. רק בשביל משה שנקרא ראשית נברא העולם. והנה כל זה אם הרמז של אמת הוא ביושר דהיינו ברא" אלהים" את". ואז הקושיא במקומה עומדת למה לא אמר בראשונה. ואין לומר בשביל שרצה לרמז תיבת אמת דהא אף אם היה נכתב בראשונה היה גם כן נרמז אמת כנוכר לעיל. אלא על כרחך צריך לומר דבשביל משה שנקרא ראשית נברא העולם. אך אי אמרינן שהרמז של אמת הוא מבראשית" ברא" אלהים" ולא ביושר אז אין מוכח שנברא בשביל משה. דהא יש לומר דזה שלא אמר בראשונה כדי לרמז אמת. וזהו שאמר ביקש קהלת להיות כמשה. ואין לומר איך יוכל לדמות אליו